

також організацію цілісного освітнього процесу, побудованого на основі компетентнісного і комунікативного підходів.

Література

1. Бурячок А. Ющук Іван Пилипович. *Українська мова: Енциклопедія*. Київ: Видавництво «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2000. С. 811.
2. Музика Т. Формування полікультурної мовної особистості інокомунікантів у процесі вивчення української мови як іноземної. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі*. 2017. № 31.
3. Гриценко Т. Розвиток мовної особистості у технічних ВНЗ. *Гуманітарна освіта у технічних навчальних закладах: зб. наук. праць Національного авіаційного університету*. 2009. Вип. 17. С. 162–172.
4. Костюшко В. І. Лінгвістичні основи формування в іноземних студентів лексикологічної компетентності у процесі навчання української мови. *Теоретична і дидактична філологія*. 2017. Вип. 26. С. 52–62.
5. Пасемко І. Його нива – рідна мова. *Українська літературна газета*. 2013. №20.
6. Ющук І. Троє на Місяці. Київ: ВЦ «Просвіта», 2006. С. 271.
7. Yushchuk, I., Bondarchuk, J., Mushkudiani, O. Reference book in the Ukrainian language (Ukrainian for foreigners) (for teachers, students, post-graduate students, doctoral students and anyone wishing to learn Ukrainian): навч. посібн. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2018. 184 с.

ОСОБЛИВОСТІ ВЛАСНОЇ ВЕРСІЇ ДУБЛЯЖУ ФІЛЬМУ РОБА РАЙНЕРА «МАГІЯ БЕЛЬ-АЙЛА»

Богдан Рімма Володимирівна, магістрантка
*Науковий керівник: Литвин І. М., канд. філол. наук, доцент
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Черкаси, Україна*

На сьогодні питання аудіовізуального перекладу в Україні відкрите й актуальне, позаяк попит кіноіндустрії на якісні переклади фільмів посприяв швидкому розвитку різних видів аудіовізуального перекладу в нашій країні.

Дублювання (dubbing) традиційно вважають одним із основних видів аудіовізуального перекладу (audiovisual translation). Досліджували особливості дублювання такі вчені, як В. Є. Горшкова, Р. А. Матасов, Х. Діас-Сінтас, А. Ремал, І. Фодора, Г. Готліб та інші. «Дубляж є повним заміщенням

оригінальної мови акторів на мову перекладу. Дублювання – особлива техніка запису, що дозволяє замінити звукову доріжку фільму із записом оригінального діалогу на звукову доріжку із записом діалогу на мові перекладу (Ахманова)» [цит. за 2, с. 239].

Іштван Фодор описує три найважливіші види синхронізації в дубляжі:

1. Ліпсінк – відповідність того, що глядач бачить на екрані, з тим, що він чує. Переклад ніби вкладають в рухи губ персонажів на екрані.
2. Кінетична синхронія або синхронія персонажів – відтворення емоцій, жестів, настрою в перекладі. Якщо герой фільму поводить себе агресивно, перекладач повинен не згладжувати переклад (робити м'якшим і цензурованим), а передати цю агресивність. І відповідно озвучення фільму супроводжується емоційною наповненістю [3].
3. Ізохронія – довжині фрази в оригіналі відповідає довжина фрази в перекладі. Тобто, якщо в оригіналі речення на 7 секунд, ми маємо перекласти реченням тривалістю 7 секунд [3].

У своїй роботі зупинимося на аналізі прийомів досягнення синхронії оригіналу та перекладу під час власної версії дубляжу фільму Роба Райнера «Магія Бель-Айла».

Усі три види синхронізації, названі Іштваном Фодором, ми використали у власній версії дубляжу фільму Роба Райнера «Магія Бель-Айла». Далі дамо аналіз перекладу нами кількох фрагментів фільму з цієї точки зору.

Pleasure, Mrs. O'Neil. Monte Wildhorn // Приємно, місіс Оніл. Монте Вільдхорн.

Незважаючи на різну кількість складів (в оригіналі – 10, в перекладі – 11), тривалість тайм-коду в оригіналі та перекладі однакова – 2,5 секунди. Лексема *pleasure* відповідає українській *приємно*: англійський губний звук [p] тотожний українському губному [п]; звертання в оригіналі *Mrs*, де губний звук [m] відповідає звертанням в перекладі *місіс*, де також на початку слова губний звук [м]; ім'я головної героїні фільму в оригіналі *O'Neil* – в перекладі *Оніл*: лабіалізований звук [o] передано лабіалізованим звуком [о]; ім'я головного героя *Monte* з губним звуком на початку слова [m] транскрибовано в *Монте* з губним звуком [м]; прізвище в оригіналі *Wildhorn* зі звуком [w] (лабіалізований звук) передано українською лексемою *Вільдхорн* із початковим [в], як правило, англійський звук [w] передають українськими звуками [в] [у].

Who plays the piano? // Хто грає на піаніно?

Незважаючи на різну кількість складів: в оригіналі – 6, в перекладі – 8, тривалість тайм-коду в оригіналі – 2 секунди і в перекладі також – 2 секунди. Початок фрази в оригіналі та перекладі співпадають: [h] // [x]; закінчення репліки також: *no* [no] // *но* [но].

Вельми часто під час перекладу фільму Роба Райнера «Магія Бель-Айла» ми зверталися до компенсації, за допомогою якої вдалося компенсувати втрату стилістичної характеристики слів, остання відбулася задля/через співпадіння артикуляції звуків оригіналу та перекладу:

My one true love and three bartenders // Моїй коханій і трьом барменам.

Кількість складів в оригіналі – 10, в перекладі – 11. Тривалість тайм-коду в оригіналі – 2,5 секунди, в перекладі – 2,5 секунди. Словосполуку оригіналу *one true love* (букв. одній справжній любові) ми трансформували на іменник в українській мові *кохана*. Використали таку трансформацію, щоби вкластися в тайм-коди, співпала кількість складів й артикуляція звуків в МО і в МП.

Two Slim Jims, please // Два смаколики, будь ласка.

Тривалість тайм-коду в оригіналі – 2 секунди, в перекладі – 2 секунди, незважаючи на різну кількість складів в оригіналі та перекладі: в МО – 4, в МП – 7. Фраза в оригіналі розпочинається з числівника *Two* на початку з глухим проривним звуком [t], а в перекладі ми вжили числівник *Дві* з дзвінким проривним звуком [d]. Лексема *please* з губним звуком на початку слова [p] трансформована на український прямий відповідник *будь ласка*, де губним звуком виступає [б]. Найменування закусок *Slim Jims* – «is an American brand of snack sold globally and manufactured by Conagra Brands» [4] – переклали українською узагальненим поняттям *смаколик* – «Смачна, принадна їжа; ласощі» [1] (застосували гіперонімічну заміну, або конкретизацію) – таким чином досягли синхронізації: звук [s] на початку англійського слова відповідає українському [с].

Якщо репліка в оригіналі довша, ніж її повний відповідник в перекладі, ми звертались до додавання, щоб звучання фрази в оригіналі та перекладі співпадало:

***What is all that crap on the windshield? – Що за лайно на лобовому склі?
It's ash from the fire – Не лайно, а попіл.***

Пор.: кількість складів в МО – 15, в МП – 15. Тривалість тайм-коду в оригіналі – 5 секунд, в перекладі – 5 секунд. У перекладі другої репліки ми звернулись до додавання, позаяк словосполуку *ash from the fire* (букв. попіл з вогню) необхідно замінити одним словом у перекладі – *попіл* – тоді у словосполученні оригіналу 5 складів, у слові перекладу – 2, тому ми додали

інформацію із попередньої репліки, яка не змінила зміст, проте допомогла уникнути розбіжності тайм-кодів і складів в МО та в МП.

Перекладаючи питальне речення, намагалися зберегти смислове наповнення, а також тривалість фраз:

What's defraud? // ***Обмахоруми?***

У перекладі відповідником питальному реченню, що включає питальне слово та дієслово ***What's defraud?*** обрали питальне речення з одного дієслова ***Обмахоруми***, яке співпадає за кількістю знаків і тайм-кодів. Кількість складів в МО – 3, в МП – 5. Тривалість тайм-коду в оригіналі – 1 секунда, в перекладі – 1 секунда. Початок фрази розпочинається з лабіалізованого звуку [w], якому відповідає лабіалізований звук в перекладі [o]. Кінець фрази закінчується дзвінким приголосним [d], в перекладі відповідним йому глухим [m].

Таким чином, у власній версії дубляжу фільму Роба Райнера «Магія Бель-Айла» нами використано усі типи синхронізації оригіналу та перекладу.

Література

1. Вільний тлумачний словник. URL: <http://sum.in.ua/f/smakolyk/>
2. Литвин І. М. Актуальні питання аудіовізуального перекладу: проблема типології. *Вісник гуманітарного наукового товариства: наукові праці*. Випуск 20. Черкаси: ЧПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України. 2020. 228 – 233 с.
3. Fodor I. *Film Dubbing: Phonetic, Semiotic, Esthetic and Psychological Aspects*. Hamburg: Buske. 1976.
4. Wikipedia. URL: [https://en.wikipedia.org/wiki/Slim_Jim_\(snack_food\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Slim_Jim_(snack_food))

МНОЖИННІСТЬ НАРАТИВІВ ЯК СТИЛІСТИЧНА ДОМІНАНТА РОМАНУ ДЖ. БАРНЗА «ДИКОБРАЗ»

Богданов Ігор Володимирович, студент

*Науковий керівник: Браницька Я. В., канд. філол. наук, ст. викл.
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Черкаси, Україна*

Роман «Дикобраз» Дж. Барнза, видатного британського письменника сучасності, присвячений подіям розвалу соціалістичного табору й скасування комуністичного ладу в одній із східноєвропейських держав. Уперше опублікований у Болгарії в 1992 році, потім у Великій Британії та інших європейських країнах. Попри шалений успіх роману в Європі та переклади твору болгарською, французькою, російською та іншими